

Nr 126.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till vattendomstolorna m. m.; given Stockholms slott den 14 mars 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Herman Zetterberg.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1952.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen anför chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, följande.

Vid anmälan i årets statsverksproposition (II ht s. 36 f.) av frågan om vattendomstolornas anslagsbehov under nästa budgetår anförde jag, att en särskild sakkunnig tillkallats för att inom departementet biträda med utredning rörande instansordningen i vattenmål och därmed sammanhängande spörsmål samt rörande vattendomstolornas behov av juridiskt och tekniskt utbildade befattningshavare. Den sakkunnige¹ har, som jag jämväl nämnde, den 31 december 1951 såsom resultat av dittills bedriven utredning överlämnat en promemoria angående förstärkning av vattendomstolornas arbetskrafter m. m., vilken promemoria blivit utsänd för remissbehandling.

¹ Häradsbövdingen O. Riben.

1 *Bihang till riksdagens protokoll 1952. 1 saml. Nr 126.*

Anslagen till avlöningar och omkostnader vid vattendomstolarna upptogs därför i avbidan på särskild proposition i ämnet med allenast beräknade belopp. Jag anhåller nu att få anmäla dessa anslagsfrågor.

Andra huvudtiteln.

C. Domstolarna.

[1] 14. Vattendomstolarna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	858 800	830 500
1951/52 (statsliggaren s. 128)	859 800	
1952/53 förslag	1 144 400	

Rikets vattendomstolar äro fem till antalet, nämligen Norrbygdens, Mellanbygdens, Österbygdens, Söderbygdens och Västerbygdens vattendomstolar. Bestämmelser rörande vattendomstolornas domsområden m. m. ha meddelats i kungörelse den 10 juni 1949, nr 326.

Vattendomstol består i sin reguljära sammansättning av en vattenrättsdomare såsom ordförande samt två vattenrättsingenjörer och två vattenrättsnämndemän. Av ingenjörerna skall den ene ha sakkunskap särskilt i fråga om byggande i vatten (vattenbyggnadsteknisk ingenjör) och den andre särskilt beträffande torrläggning av mark (agrikulturteknisk ingenjör). Utom av dessa tjänstemän skall enligt gällande bestämmelser den fasta personalen vid varje vattendomstol utgöras av en vattenrättssekreterare och en vattenrättsamanuens. Härtill kommer icke rättsbildad biträdespersonal. Till följd av stor arbetsbelastning ha vattendomstolarna sedan lång tid tillbaka i betydande omfattning måst arbeta med extra personal. Förutom den förstärkning av domstolsorganisationen som år 1945 åvägbringades genom inrättande vid Norrbygdens vattendomstol av en extra avdelning, vilken år 1949 ombildades till Mellanbygdens vattendomstol, har en utökning skett av personalen vid de särskilda vattendomstolarna. Sålunda finnas för närvarande vid varje vattendomstol en biträdande vattenrättsdomare, vid Mellanbygdens vattendomstol därjämte en extra vattenrättsdomare, samt en eller flera extra eller biträdande vattenrättssekreterare. Dessa sekreterare ha — liksom de fasta vattenrättssekreterarna — i större eller mindre utsträckning självständiga domaruppgifter. Även ingenjörskrafterna ha förstärkts. Sedan mitten av 1930-talet, då hela antalet vattenrättsingenjörer vid de dåvarande fyra vattendomstolarna utgjorde sex, har antalet sålunda successivt ökats till tretton, varav två extra ordinarie. Ingenjörerna äro anställda vid samtliga vattendomstolar gemensamt men indelade till tjänstgöring företrädesvis vid viss vattendomstol enligt följande fördelning, nämligen vid Norrbygdens vattendomstol två byggnadstekniska (varav en extra ordinarie) och två agrikulturtekniska ingenjörer, vid Mellanbygdens vattendomstol en

byggnadsteknisk och två agrikulturtekniska (varav en extra ordinarie) ingenjörer samt vid envar av Österbygdens, Söderbygdens och Västerbygdens vattendomstolar en byggnadsteknisk och en agrikulturteknisk ingenjör. En sammanställning rörande den nuvarande personalorganisationen lämnas i statsliggaren s. 128 f.

I fråga om befattningshavarnas löneställning gäller bl. a., att den extra vattenrättsdomaren vid Mellanbygdens vattendomstol åtnjuter arvode motsvarande de kontanta löneförmånerna enligt lönegrad Co 14, under det att de biträdande vattenrättsdomarna äro extra tjänstemän i lönegrad Cg 37. Vattenrättsingenjörerna äro placerade i lönegrad Ca eller Ce 37, varjämte de uppbära avlöningsförstärkning med 1 008 kronor för år. Vattenrättsamanuens skall vara extra ordinarie tjänsteman i lönegrad Ce 22. Med tillämpning av bestämmelserna angående reglerad befordringsgång för amanuenspersonal ha emellertid innehavarna av de fyra för närvarande besatta amanuensjänsterna (tjänsten vid Mellanbygdens vattendomstol är vakant) medgivits uppflyttning till lönegrad Ce 24. Beträffande löneställningen för övrig personal hänvisas till statsliggaren s. 128 f.

Utredningsmannens förslag rörande vattendomstolarnas behov av juridiskt och tekniskt utbildade befattningshavare.

Enligt de för utredningen utfärdade direktiven har tillräcklig anledning icke ansetts föreligga att nu upptaga den i olika sammanhang väckta frågan rörande omreglering av vattendomstolarnas domsområden, eventuellt i samband med inrättande av ytterligare en vattendomstol. Utredningen utgår därför från nuvarande förhållanden beträffande vattendomstolarnas antal och domsområden.

För arbetsbelastningen på vattendomstolsorganisationen, betraktad såsom en enhet, äro målen om vattenkraftanläggningar och om vattenregleringar för kraftändamål av avgörande betydelse. I detta hänseende föreligga emellertid vissa olikheter vid de särskilda vattendomstolarna. Sålunda äro vid Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar kraftverks- och regleringsmålen helt dominerande. Även vid Österbygdens och Västerbygdens vattendomstolar är övervikten för dessa mål tydlig ehuru mindre markerad. Vid Söderbygdens vattendomstol, inom vars domsområde de mera betydande krafttillgångarna till största delen redan äro utnyttjade, torde numera endast omkring hälften av arbetet ägnas åt kraftverks- och regleringsmål.

Rörande utvecklingen i fråga om förbrukning av elektrisk kraft och det fortsatta arbetet på vattenkraftens tillgodogörande åberopar utredningsmannen en av Centrala driftledningen (CDL) i oktober 1951 upprättad promemoria. Enligt en däri redovisad undersökning — som genomförts i intimt samarbete med industriföretag, branschorganisationer på olika industriområden, centrala utredningsorgan samt sådana företag, vilka genom tillverkning av förbrukningsapparater bidra till en fortsatt ökning av kraftkon-

sumtionen — får man för de närmaste fem åren räkna med en belastningsökning av 1 200 miljoner kilowattimmar (MkWh) per år (motsvarande tre å fyra nya kraftstationer av Nämforsens eller Älvkarlebys storlek varje år) och därefter fram till år 1960 med en ökning av 1 500 MkWh per år. CDL har vidare framhållit, att belastningsutvecklingen under 1960-talet är svår att förutsäga men att skäl saknas att nu förutse någon avmattning i utvecklingen inom överskådlig tid. Härtill kommer enligt CDL att i ett ekonomiskt riktigt utbyggnadsprogram de vattenfall i första hand böra tagas i anspråk, vilka ge den lägsta kraftkostnaden. Detta hade också hittills varit en ledande princip. Då ifrågavarande fall oftast vore de, som gäve de stora krafttillskotten, finge man för framtiden räkna med att för ett visst krafttillskott komme att behövas ett allt större antal kraftstationer. Inhämtade upplysningar synas utredningsmannen ge fog för att angiva år 1970 såsom den tidpunkt då utbyggnadsverksamheten tidigast kan vara i stort sett avslutad.

Även bortsett från det stegrade tempot i vattenkraftens utbyggande torde domstolarnas arbete med ifrågavarande mål komma att successivt öka. Utredningsmannen syftar härvid på det förhållandet, att i ett mål icke alla rättsförhållanden alltid kunna regleras i huvuddomen, utan att vissa, ofta vidlyftiga och svårbedömda, frågor kunna kräva en prövotid av upp till tio år innan de slutligen kunna avgöras. Då samtidigt nyinkommande mål kräva handläggning, uppstår en successiv ökning av arbetsbalansen. Ytterligare bör beaktas att domstolarnas arbete med kraftfrågorna i ett vatten drag icke upphör i och med att detta utbyggt. Exploateringen fortsätter även därefter genom ett hårdare utnyttjande av förefintliga regleringsmöjligheter, varjämte tvister kunna uppstå om rätta innebörden av meddelade tillstånd och träffade uppgörelser.

Vad angår övriga grenar av vattendomstolarnas verksamhet kunna vattentäkts- och föroreningsfrågorna, vilka redan nu omfatta en avsevärd del av arbetsbördan vid de sydliga domstolarna, förväntas få alltmer ökad betydelse, oavsett huruvida ett i ämnet nyligen angivet betänkande (SOU 1951: 26) kommer att leda till lagstiftning eller andra åtgärder från statsmakternas sida. Hithörande mål hos vattendomstolarna komma därför säkerligen att öka i antal. De självständigt anhängiggjorda flottledsmålen utgöra icke vid någon vattendomstol någon större del av arbetsbördan, och man kan möjligen på längre sikt förutse någon minskning av dylika mål, sammanhängande med ökad användning av biltransporter i stället för flottning. Emellertid föreligger ett förslag till ny flottningslagstiftning (SOU 1950: 27), enligt vilket åtskilliga frågor som för närvarande handläggas av länsstyrelse eller allmän domstol skola överflyttas till vattendomstol. Överflyttningen skulle för vattendomstolarnas del sannolikt medföra en icke oväsentlig ökning av arbetet åtminstone på juristsidan. Detta gäller i synnerhet Norrbygdens och Mellanbygdens men även Österbygdens och Västerbygdens vattendomstolar. Beträffande övriga mål, bl. a. torrläggnings- och bromålen, torde några större förändringar i frekvensen icke vara att vänta.

Utredningsmannen sammanfattar utvecklingstendenserna beträffande vattendomstolarnas arbetsbörda på följande sätt:

För Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar kan man — enbart på grund av vattenkraftens fortgående exploatering — för avsevärd tid framåt med säkerhet vänta en successiv ökning av arbetsbördan. Hur länge det kommer att dröja innan denna utveckling kulminerar är omöjligt att säga; i varje fall är det dock ytterst osannolikt att någon minskning av arbetskraftsbehovet, jämfört med det som f. n. föreligger, skulle inträda under de närmaste 20 åren. Med hänsyn till att omfattande kraftutbyggnader förestå även inom Österbygdens och Västerbygdens vattendomstolars områden samt till de mångenstädes — särskilt i landets södra och mellersta delar — alltmör skärpta intressesmötningarna i vattentäkts- och föroreningsfrågor torde någon varaktig minskning i arbetsbördan för överskådlig tid få anses utsluten jämväl för de tre sydliga vattendomstolarnas del. Snarare får man räkna med att utvecklingen kommer att ställa ökade anspråk även på dessa domstolars arbetskapacitet. Vad särskilt angår Österbygdens vattendomstol torde utvecklingen — till följd av den fortgående utbyggnaden av vattenkraften i Ljusnan och Dalälven — i själva verket komma att bli i viss mån likartad med den som kan förutses för de båda nordliga vattendomstolarna.

Utredningsmannen granskar härefter personalorganisationen vid vattendomstolarna i fråga om juridiskt och tekniskt utbildade befattningshavare.

Vad först angår befattningshavare med rena domaruppgifter framhålles att det från principiell synpunkt givetvis är mindre tillfredsställande, att domaruppgifterna i den utsträckning som är fallet ligga i händerna på befattningshavare med sådana lösa anställningsformer som äro gällande för den extra vattenrättsdomaren vid Mellanbygdens vattendomstol och de biträdande vattenrättsdomarna. Ifrågavarande befattningshavares arbetsuppgifter utgöras åtminstone till stor del av mål, som ställa höga krav på skicklighet och omdöme. Vid de sydliga vattendomstolarna kan möjligen en arbetsfördelning ske med beaktande av målens storlek och svårighetsgrad, så att de allra mest kvalificerade arbetsuppgifterna förbehållas den ordinarie domaren. Vid de norrländska domstolarna, där arbetsfördelningen huvudsakligen måste bestämmas å ena sidan av nödvändigheten att tillräckligt snabbt få fram särskilt viktiga eller brådskande mål och å andra sidan av synpunkten att mål med inbördes samband såvitt möjligt skola handläggas av samme domare, kunna dock sådana hänsyn ej få bli avgörande, om arbetskraften skall kunna utnyttjas effektivt. Kraftverk och sjöregleringar i Norrland innebära ofta djupa ingrepp i naturförhållandena, varför intressesmötningarna bli mycket stora. Detta får lätt till följd att starka krafter sättas i rörelse för att påverka domstolen i den ena eller andra riktningen. Då därtill kommer att avgörandet på de centrala punkterna i allmänhet icke är bundet vid några strikt juridiska normer utan i hög grad måste bli en omdömesfråga, är det av allra största vikt, att domaren har en ställning som så långt möjligt garanterar objektivitet och självständighet. Såsom en annan viktig synpunkt framhålles möjligheten att besätta såväl de ifrågavarande domartjänsterna som sekreterartjänster av olika grader. Sedan flera år har rekryteringen till vattendomstolarna främst på grund av det ringa antalet sluttjänster berett stora svårigheter, särskilt vid de norrländska dom-

stolarna. I fråga om domartjänsterna är det vidare icke tillräckligt, att de kunna besättas med personer som i och för sig äro lämpliga för uppgiften; det är också angeläget att sörja för erforderlig kontinuitet. De kunskaper och den rutin, som erfordras för ett effektivt arbete som vattenrättsdomare, förvärfvas icke utan flerårig praktik. Därtill kommer att behandlingen av större vattenmål vanligen tager lång tid i anspråk. I många fall bör ett flertal inbördes sammanhängande mål betraktas som en enhet. Ombyte av domare innebär nästan alltid, att dyrbar arbetskraft går förlorad på dubbelarbete. En förutsättning för en förnuftig planläggning av verksamheten är därför att innehavarna av de egentliga domartjänsterna kvarstanna i dessa under en längre följd av år.

Med hänsyn till det förut nämnda principiella kravet beträffande domares ställning skulle det ligga närmast till hands att ombilda de nuvarande biträdande domarbefattningarna till ordinarie tjänster. Arbetsbelastningen vid samtliga vattendomstolar kommer otvivelaktigt för överskådlig tid framåt att vara så stor, att en dylik åtgärd i och för sig vore motiverad. Ur rekryteringssynpunkt torde det emellertid vara fördelaktigare att göra tjänsterna till extra ordinarie. Därigenom skulle vederbörande, i motsats till ordinarie tjänstemän, vara oförhindrad att inneha lägre ordinarie tjänst, som han icke utövar, och alltså givas åtminstone viss möjlighet att avancera inom den vanliga domstolskarriären, vilket för många torde framstå såsom en betydande förmån.

Under hänvisning till det anförda föreslås först och främst, att de biträdande domarbefattningarna vid samtliga vattendomstolar samt arvodesbefattningen såsom extra vattenrättsdomare vid Mellanbygdens vattendomstol ombildas till extra ordinarie tjänster från och med den 1 juli 1952. Utredningsmannen framhåller vidare, att för ifrågavarande icke-ordinarie domartjänster en förbättrad löneställning måste anses önskvärd och skäligen med hänsyn till arbetets kvalificerade natur och det därmed förenade ansvaret. För att säkerställa en tillfredsställande rekrytering och nödig kontinuitet är i varje fall en tämligen betydande löneförbättring nödvändig beträffande de nuvarande biträdande domartjänsterna vid Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstol. Om dessa tjänster placeras högre än den nuvarande extra domartjänsten vid sistnämnda domstol, bör även denna tjänst uppflyttas, så att de tre befattningarna bli likställda.

Det sålunda framlagda förslaget innebär endast en ombildning av redan existerande domartjänster. Det är emellertid ej osannolikt, att förhållandena tämligen snart utveckla sig därhän, att även en ökning av antalet domartjänster blir ofrånkomlig. För närvarande synes tillräcklig anledning ej föreligga att föreslå en dylik utökning. Behov av tillfällig förstärkning av domarkrafterna torde däremot komma att yppa sig redan under nästa budgetår.

Beträffande juridiskt utbildad personal vid vattendomstolarna, vattenrättssekreterare och vattenrättsamanuenser, finner utredningsmannen, med reservation för den personalökning som den framtida utvecklingen

kan medföra, ej anledning att föreslå någon ändring i nuvarande uppsättning. I fråga om vattenrättsmanuenserna hänvisar utredningsmannen till att dessas arbetsförhållanden och löneställning för närvarande är under utredning av 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Utredningsmannen ingår här efter på behovet av tekniskt utbildad personal vid vattendomstolarna och föreslår inrättande fr. o. m. den 1 juli 1952 — lämpligen på extra ordinarie stat — av tre nya vattenrättsingenjörstjänster, nämligen en agrikulturteknisk tjänst vid Norrbygdens vattendomstol och en byggnadsteknisk tjänst vid vardera av Mellanbygdens och Österbygdens vattendomstolar. I fråga om den nya tjänsten vid Norrbygdens vattendomstol erinras därom, att i samband med ombildningen den 1 juli 1949 av domstolens s. k. B-avdelning till Mellanbygdens vattendomstol beslut fattats om utökning av ingenjörsuppsättningen vid förstnämnda domstol med en agrikulturteknisk tjänst (prop. 139/1949 s. 15) men att innehavaren av denna tjänst enligt senare beslut av Kungl. Maj:t tills vidare skall ha tjänstgöringen förlagd företrädesvis till Mellanbygdens vattendomstol. Härom anföres vidare:

Att den år 1949 inrättade tjänsten i samband med dess tillsättande överflyttades till Mellanbygdens vattendomstol sammanhängde med att biträdande domarbefattningen vid Norrbygdens vattendomstol då sedan någon tid varit obesatt, vilket medfört en viss stagnation i verksamheten. Det fanns därför anledning att befara, att en ytterligare ingenjör icke omedelbart skulle kunna fullt effektivt utnyttjas. Sedan biträdande domarbefattningen numera återbesatts, behöver ingen tvekan råda om att en ny agrikulturteknisk ingenjör omedelbart kommer att få full sysselsättning. Ombildas biträdande domarbefattningen, såsom i föregående avsnitt föreslagits, till en extra ordinarie tjänst med högre lön, kommer detta att innebära en effektivisering av domstolsarbetet och därmed ytterligare ökade anspråk på domstolens tekniska arbetskrafter.

Behovet av ytterligare en byggnadsteknisk ingenjör vid Mellanbygdens vattendomstol har för utredningsmannen med styrka framhållits såväl av vattenrättsdomaren som av de vid domstolen tjänstgörande ingenjörerna. Att den förstärkning på den agrikulturtekniska sidan, som vunnits genom det förut nämnda överförandet av en extra ordinarie ingenjörstjänst från Norrbygdens vattendomstol, efterföljes av motsvarande förstärkning på den byggnadstekniska sidan måste anses såsom en helt naturlig utveckling. Utredningsmannen anför vidare:

Ingenjörerna vid Mellanbygdens vattendomstol deltaga för närvarande icke i de mål från Indalsälven, som handläggas av den ordinarie vattenrättsdomaren vid Norrbygdens vattendomstol (Löwing) eller den i Umeå bosatte extra vattenrättsdomaren vid Mellanbygdens vattendomstol (Ahlström). Dessa mål representera i nuvarande läge den ojämförligt största delen av arbetet inom Indalsälvens vattensystem. För framtiden torde i fråga om såväl domare som ingenjörer vissa jämkningar i den nu tillämpade arbetsfördelningen vara tänkbara. Vill man vara fullt säker på att icke uppskatta behovet av ingenjörskrafter vid Mellanbygdens vattendomstol för högt, bör man emellertid förutsätta, att Löwing skall slutföra alla de mål å vilka han har förordnande, att jämväl nya mål från Indalsälven i den omfattning, som sambandet med

äldre mål rimligtvis kan motivera, skola handläggas av Löwing eller annan till Norrbygdens vattendomstol knuten domare, att den extra vattenrättsdomaren vid Mellanbygdens vattendomstol för överskådlig tid framåt fortfarande skall vara bosatt i Umeå samt att ingenjörerna vid Mellanbygdens vattendomstol ej heller i fortsättningen skola tjänstgöra under ordförande som nu nämnts. Även med dessa försiktiga antaganden står det utom varje tvivel, att en ytterligare byggnadsteknisk ingenjör vid sagda domstol är behöflig. Enbart arbetet inom Ångermanälvens och Ljungans vattensystem ställer nämligen ständigt ökade krav på domstolen.

Vid både Österbygdens och Söderbygdens vattendomstolar har, enligt vad respektive vattenrättsdomare för utredningsmannen understrukit, ingenjörernas arbetsbörda varit mycket stor. Detta är också helt naturligt redan med tanke på den intensifiering av verksamheten, som inrättandet av de biträdande domartjänsterna inneburit. För de närmaste åren torde ytterligare stegrade anspråk på teknisk arbetskraft vara att emotse åtminstone vid Österbygdens vattendomstol på grund av den fortgående utbyggnaden av vattenkraft i Dalälven och Ljusnan. Att en ytterligare byggnadsteknisk vattenrättsingenjör vid sistnämnda domstol föreslås redan nu sammanhänger med att den vid denna domstol nu tjänstgörande ingenjören med byggnadsteknisk sakkunskap, vilken befattningshavare till år 1950 varit stationerad i Umeå, ägnar och ännu under åtskillig tid kommer att ägna en stor del av sin arbetskraft åt mål från Indalsälven, vilka handläggas av i Umeå bosatt domare. Detta förhållande uppväges i viss mån av att den ordinarie byggnadstekniska ingenjören vid Norrbygdens vattendomstol, som till nyssnämnda år tjänstgjort vid Österbygdens vattendomstol, alltjämt deltagit i vissa där anhängiga mål, men dessa senare arbetsuppgifter äro väsentligt mindre arbetskrävande än målen från Indalsälven. För att kompensera Österbygdens vattendomstol skulle därför — om en ny tjänst icke inrättades — tillfälliga förordnanden av särskild vattenrättsingenjör behöva tillgripas i betydande utsträckning. Denna utväg är emellertid alltid förenad med vissa olägenheter för domstolsarbetet, och dessutom är det i hög grad osäkert om någon lämplig kraft står till förfogande. På grund härav och med hänsyn till den ökning av arbetsbördan, som med stor sannolikhet kan förutses, synes det vara mest rationellt att omedelbart anställa en ytterligare byggnadsteknisk ingenjör på extra ordinarie stat med tjänstgöringsskyldighet företrädesvis vid Österbygdens vattendomstol. I den mån så erfordras och hans tid det medger, bör han kunna utnyttjas även för att lätta arbetsbördan för den hårt belastade byggnadstekniska ingenjören vid Söderbygdens vattendomstol.

Yttranden.

Yttranden över utredningsmannens förslag ha efter remiss avgivits av vattenöverdomstolen efter hörande av vattenrättsdomarna, vattenfallsstyrelsen, kammarkollegiet, statskontoret, statens lönenämnd, Svenska vattenkraftföreningen, Indals älvs flottningsförening och Sveriges juristförbund.

Vattenöverdomstolen instämmer i vad utredningsmannen sammanfattningsvis anfört angående utvecklingstendenserna beträffande vattendomstolarnas arbetsbörda. Tvekan kan sålunda icke råda om att ett stadigvarande behov föreligger av de biträdande vattenrättsdomartjänsterna och tjänsten som extra vattenrättsdomare. Säkerligen kommer, åtminstone för Norrlandsdomstolarnas del, varaktigt behov av ytterligare arbetskrafter att göra sig gällande om några år. Redan nu föreligger behov av tillfällig förstärkning av domarkrafterna vid Mellanbygdens vattendomstol.

Vad utredningsmannen anfört om fördelen ur rekryteringssynpunkt med att göra befattningarna som extra och biträdande vattenrättsdomare till extra ordinarie finner vattenöverdomstolen icke övertygande. De skäl, som ligga till grund för den gamla principen att domarämbeten såvitt möjligt skola vara ordinarie tjänster, göra sig med särskild styrka gällande i fråga om domarbefattningar vid vattendomstolarna, där det ej sällan huvudsakligen är fråga om intressetvister, där motsättningarna kunna bli mycket stora. Ofta är staten själv part i målen. Det är därför av allra största vikt att domaren i vattenmål har en ställning, som så långt möjligt garanterar objektivitet och självständighet. Icke minst angeläget är att hos befolkningen i den av företaget berörda bygden undanröja varje möjlig anledning till tvivel rörande domarens självständighet. Det sagda utgör enligt vattenöverdomstolens uppfattning tillräcklig anledning att nu göra ifrågavarande tjänster ordinarie. Men även andra skäl kunna åberopas härför. Behovet av kontinuitet i utövningen av domartjänsterna tillgodoses bäst av ordinarie innehavare. Vidare skulle en bättre balans mellan antalet slutposter och antalet rekryteringstjänster vid vattendomstolarna uppstå. Mot fem slutposter som vattenrättsdomare svara för närvarande aderton icke-ordinarie domar- och sekreterarbefattningar. Enär behov av ytterligare sekreterarkrafter föreligger, komma befodringsförhållandena att bli än ogynnsammare, därest åtgärder icke nu vidtagas. Ombildningen av domarbefattningarna till ordinarie tjänster skulle sannolikt minska motviljan hos de yngre hovrättsjuristerna mot tjänstgöring vid vattendomstol och ha ett gynnsamt inflytande även på vattenöverdomstolens egen rekrytering.

En oundgänglig förutsättning för att syftet med ombildningen av tjänsterna skall nås är emellertid att de erhålla en tillfredsställande lönegradsplacering. Med hänsyn till bl. a. angelägenheten av att tjänsterna bli godtagbara som sluttjänster samt till betydelsen av arbetsuppgifterna, de stora värden målen ofta gälla och det därmed förenade ansvaret böra de nya ordinarie domarna likställas med vissa häradshövdingar. Vad angår domartjänsterna vid de norrländska vattendomstolarna ligger det främsta skälet för en förbättrad lönegradsplacering i den särskilt tyngande arbetsbördan vid dessa domstolar. Hänsyn bör ock tagas till de långa och tröttande resorna mellan kansliorten och förrättningsställena m. m. Vattenöverdomstolen föreslår att tjänsterna som biträdande och extra vattenrättsdomare placeras i lönegrad Co 14 med en avlöningsförstärkning av 2 508 kronor beträffande tjänsterna vid Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar

samt 1 260 kronor beträffande övriga tjänster. Beteckningen biträdande vattenrättsdomare synes lämplig för samtliga ifrågavarande tjänster.

Oavsett om tjänsterna bli ordinarie eller extra ordinarie får man räkna med att ombildningen av desamma kommer att i några fall föranleda personbyte. Vid sådant byte kan det befinnas lämpligt att den nuvarande befattningshavaren beredes tillfälle att såsom särskild vattenrättsdomare slutföra mål, å vilka han nedlagt något mera avsevärt arbete. Vattenöverdomstolen hemställer att medel beräknas för detta ändamål men kan, enär omfattningen av medelsbehovet icke kan avgöras förrän de nya befattningarna tillsatts, icke framlägga något specificerat yrkande i detta hänseende.

Vattenöverdomstolen vill i detta sammanhang framhålla, att en av vattenrättsdomaren vid Mellanbygdens vattendomstol gjord framställning om partiell ledighet under sex månader för utarbetande av dom i ett synnerligen vidlyftigt vattenregleringsmål icke kunnat bifallas av vattenöverdomstolen då på grund av såväl medels- som personalbrist vikarie icke kunnat förordnas. Därest sådan vikarie längre fram skulle bli disponibel böra medel finnas till förfogande. På grund härav böra medel beräknas för nästa budgetår för avlönande av en biträdande vattenrättsdomare under högst sex månader vid ifrågavarande vattendomstol.

Utredningsmannens förslag om inrättande från och med den 1 juli 1952 av tre nya extra ordinarie vattenrättsingenjörstjänster tillstyrkes.

Behov av ytterligare vattenrättssekreterare ha anmälts av vattenrättsdomarna vid Österbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar i deras yttranden över utredningsmannens promemoria. Då den förstnämndes framställning grundar sig på genomförande av ny flottningsslågning men sådan icke torde komma att träda i kraft under nästa budgetår finner vattenöverdomstolen ej anledning att nu närmare ingå på denna fråga. Enligt vattenrättsdomaren vid Mellanbygdens vattendomstol, vid vars kansli i Östersund en vattenrättssekreterare och en biträdande vattenrättssekreterare tjänstgöra, måste den förre under en stor del av året ägna hela sin tid åt handläggning av egna mål, varför för sekreterargöromål åt tre domare endast återstode den biträdande sekreteraren. Då denne ej kunde medhinna alla dessa göromål, erfordrades förstärkning med minst en biträdande sekreterare. Därutöver borde, så länge amanuensbefattningen vid domstolen i enlighet med Kungl. Maj:ts bestämmande hölles obesatt, ytterligare en biträdande sekreterare få anställas. Den sålunda begärda personalförstärkningen sammanhängde även med utredningsmannens förslag om ökning av domstolens ingenjörspersonal. Vattenöverdomstolen anser sig icke kunna tillstyrka att sekreterarpersonalen vid ifrågavarande vattendomstol förstärkes med mer än en biträdande sekreterare men vill understryka angelägenheten av att omorganiseringen av amanuens tjänsterna utan dröjsmål genomföres. I detta sammanhang har vattenrättsdomaren vid Mellanbygdens vattendomstol anmält behov av ytterligare biträdespersonal vid domstolen. Den nuvarande personalen vore hårt ansträngd, övertid hade måst tillgripas, varjämte de juridiskt skolade arbetskrafterna i alltför stor omfattning måst syssla med arbetsuppgifter, som rätteligen kunnat anförtros skrivbiträdena.

Vid genomförande av den föreslagna förstärkningen av domstolens personal erfordrades ytterligare skrivhjälp. Utöver den fasta personalen, två ordinarie biträden och ett biträde i reglerad befordringsgång, har med anlitan- de av besparade medel ytterligare ett biträde i reglerad befordringsgång varit anställt vid domstolen sedan den 1 mars 1950. Vattenöverdomstolen hemställer att för nästa budgetår medel beräknas för fortsatt anställning av sistnämnda biträde ävensom därutöver för ytterligare ett skrivbiträde i reglerad befordringsgång. Även för Norrbygdens vattendomstol finner vattenöverdomstolen sig böra, efter framställning från vattenrättsdomaren vid denna domstol, begära medel för ytterligare ett dylikt biträde. Domstolens nuvarande biträdespersonal, en kontorist och fyra biträden i reglerad befordringsgång, är redan nu otillräcklig, och behovet av sådan personal kommer att öka, om förut föreslagen förstärkning av den dömande personalen genomföres.

Avslutningsvis vill vattenöverdomstolen framhålla att kostnaderna för vattendomstolsorganisationen, även om de i och för sig äro stora, likväl få anses obetydliga i jämförelse med den ekonomiska omfattningen av de företag, som möjliggöras genom vattendomstolarnas verksamhet, ävensom erinra om de stora värden som stå på spel, därest planerade företag försenas till följd av brist på arbetskrafter vid vattendomstolarna.

Vattenfallsstyrelsen understryker starkt angelägenheten av att vattendomstolarnas kapacitet bringas att fullt ut motsvara den arbetsbelastning som för dem föreligger och kan väntas följa vid en i planerad omfattning fortsatt utbyggnad av landets krafttillgångar. Styrelsen tillstyrker livligt utredningsmannens förslag såväl i vad avser ändrad anställningsform och löneställning för extra och biträdande vattenrättsdomare som beträffande utökning av antalet vattenrättsingenjörer vid domstolarna.

Kammarkollegiet anser det angeläget att i rådande ekonomiska och utrikespolitiska situation landets växande energibehov, så långt det kan vara ekonomiskt försvarligt, tillgodoses genom vattenkraftens utbyggnad i en takt, som svarar mot ökningen av energiförbrukningen. Kollegiet vitsordar vad utredningsmannen anfört om arbetsbördans ökning och behovet av ökad arbetskraft vid vattendomstolarna samt vill framhålla, att bedömningen av de allmänna intressen som kollegiet har att företräda i vattenmålen i särskild grad kräver domare med självständighet och moget omdöme, grundat på en omfattande erfarenhet om sådana måls handläggning. Ur dessa synpunkter är det angeläget att förstärkningen av den juridiskt och tekniskt utbildade personalen sker på sådant sätt att täta ombyten av befattningshavare undvikas. Kollegiet ifrågasätter därför om icke de nya befattningarna borde göras ordinarie med en sådan lönegradsplacering att de i regel bleve sluttjänster med allenast de transportmöjligheter, som stå ordinarie under- rättsdomare till buds.

Statskontoret bar icke något att erinra mot att befattningarna som biträdande och extra vattenrättsdomare ombildas till extra ordinarie. Beträffande denna personals löneställning erinras om att de biträdande vatten-

rättsdomarna före den 1 juli 1951 i lönehänseende voro jämställda med tingsdomare och hovrättsråd samt att detta åter kommer att bli förhållandet vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag till innevarande års riksdag rörande förbättrad löneställning för tingsdomare (statsverkspropositionen: gemensamma frågor). Statskontoret är icke övertygat om att de biträdande vattenrättsdomarnas arbetsuppgifter äro av mer kvalificerad art och deras ställning inom domstolsväsendet mera betydelsefull än tingsdomarnas och hovrättsrådets. Uppmärksammas bör även att någon fördelning efter målens svårighetsgrad icke förekommer mellan häradshövding och tingsdomare. Vid angivna förhållanden kan statskontoret icke tillstyrka att de biträdande vattenrättsdomarna beredas avlöningsförmåner, som överstiga dem som tillkomma tingsdomare eller hovrättsråd. En dylik åtgärd skulle icke heller kunna undgå att medföra konsekvenser beträffande löneställningen för sistberörda befattningshavare. Anledning torde även saknas att medgiva förbättrad löneställning för den extra vattenrättsdomaren vid Mellanbygdens vattendomstol. Frågan om behovet av de föreslagna tre nya vattenrättsingenjörstjänsterna undandraget sig statskontorets bedömande, men ämbetsverket har icke något att erinra mot att eventuellt nyinrättad sådan tjänst uppföres på extra ordinarie stat.

Statens lönenämnd har icke något att erinra mot att tjänsterna som biträdande och extra vattenrättsdomare ombildas till extra ordinarie tjänster fr. o. m. den 1 juli 1952. Lönenämnden har icke funnit anledning till uttalande beträffande frågan om ändrad löneställning för dessa tjänster, då något förslag i ämnet ej framlagts.

Svenska vattenkraftföreningen betonar angelägenheten av att vattendomstolarna medhinna behandlingen av såväl ansökningar om tillstånd till utbyggnad av vattenkraften som de frågor om skadeersättningar och skadeförebyggande åtgärder, som återstå från äldre mål. Redan nu föreligga svårigheter för vattendomstolarna att hinna med denna arbetsbörda. Detta har lett till icke önskvärda konsekvenser, nämligen att företagare för att tillgodose kraftbehovet tvingats påbörja anläggningar utan att frågan om tillstånd till företaget varit avgjord. Man kan ej räkna med att företagare främdeles vilja taga en sådan risk. Det av utredningsmannen framlagda förslaget om förstärkning av domstolarnas arbetskraft måste betraktas såsom ett minimum, och föreningen ifrågasätter, om icke den rättsbildade arbetskraften borde utökas med ytterligare någon tjänst. Detta synes särskilt gälla Mellanbygdens vattendomstol.

Indals älvs flottningsförening framhåller att det inom föreningens verksamhetsområde länge varit påtagligt att anhopningen av stora och svårutredda mål vid Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar medfört alltför lång tidsutdräkt vid avgörandet av för flottningen betydelsefulla frågor. Stora svårigheter och olägenheter ha härigenom uppkommit vid flottningens handhavande. Föreningen måste därför starkt understryka behovet av ytterligare arbetskrafter vid vattendomstolarna.

Sveriges juristförbund. Med hänsyn till att de biträdande vattenrättsdomarna och den extra vattenrättsdomaren på det hela taget ha arbetsuppgifter av samma omfattning, svårighetsgrad och betydelse som de ordinarie vattenrättsdomarna böra de erhålla samma löneställning som de sistnämnda. Det har icke ansetts tillkomma utredningsmannen att pröva lönesättningen för de ordinarie domarna, men denna fråga torde svårigen kunna skjutas åt sidan, när det gäller att göra den vattenrättsliga banan mera lockande för domstolsjuristerna och möjliggöra en nödvändig kontinuitet i arbetet. Med hänsyn till det krävande och ansvarsfulla arbetet vid vattendomstolarna och de betydande ekonomiska värden, som äro föremål för rättsskipningen, får det betraktas som ett framträdande samhällsintresse att dugliga domarkrafter förvärvas till dessa uppgifter. Därför bör en löneförbättring för vattenrättsdomarna snarast komma till stånd, varvid lönen icke bör sättas lägre än enligt lönegrad 15 jämte den avlöningsförstärkning, som tillkommer häradshövding i lönegrupp IV. Vid en sådan lönesättning saknar vad utredningsmannen anfört mot ordinariesättning av ifrågavarande tjänster grund. Även om befattningarna skulle placeras i lägre lönegrad än vad som förordats av förbundet, böra de ombildas till ordinarie tjänster. Härvid må framhållas — förutom det principiella kravet på en säker och självständig ställning för domarna — att vad utredningsmannen anfört till stöd för den av honom omfattade ståndpunkten ej torde vara bärande ens vid en lägre lönesättning. Det är vidare ej riktigt att söka kompensera ett underskridande av en i och för sig skäligen lönenivå med en anordning, som skall giva sken av vidsträcktare befordringsmöjligheter.

Anslagsäskanden för budgetåret 1952/53.

Vattenöverdomstolen (skr. 27/8 1951) hemställer, att anslaget höjes med 222 900 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
5 vattenrättsamanuenser Ce 22—Ca 26	11 720
3 kanslibiträden Ca 11—Ca 13	2 052
2. Omräkning	
Chefslönerevisionen	48 204
Avlöningsförstärkning till vattenrättsingenjörer	13 104
Ändrad dyrortsgruppsplacering för 1 e. o. vattenrättsingenjör ..	312
Rörligt tillägg; avrundning	147 508
	222 900

3. Vidare hemställer vattenöverdomstolen (skr. 1/2, 11/2 1952) att medel beräknas för den personalförstärkning som av vattenöverdomstolen förordats i anslutning till den genom särskild sakkunnig verkställda utredningen angående personalbehovet vid vattendomstolarna (jfr s. 10 f.).

Framställningarna under punkt 1 innebära upprepning på oförändrade skäl av tidigare gjord hemställan (II ht 1951 s. 25 p. 1). Samtliga yrkanden under punkt 2 avse automatiska uppräknningar. Enligt beslut av 1951 års riksdag (riksd. skr. 307; statsutsk. utl. 164 s. 33; prop. 190 s. 8) skall till vattenrättsingenjör från och med den 1 juli 1951 utgå avlöningsförstärkning med 1 008 kronor för år.

Departementschefen.

Vattendomstolarnas arbetsbördan har sedan mitten av 1930-talet och i synnerhet under det senaste decenniet i hög grad ökat. Den främsta orsaken härtill har varit det starkt stegrade tempot i tillgodogörandet av landets vattenkrafttillgångar. Till denna utveckling har även bidragit, att nya uppgifter tillförts vattendomstolarna genom 1939 års grundvattenlagstiftning och 1941 års lagstiftning mot vattenförening. Med anledning av den ökade arbetsbelastningen har, såsom i det föregående framhållits, domstolsorganisationen i betydande mån förstärkts. Likväl har det icke kunnat undgå, att en betydande arbetsbalans uppkommit, särskilt vid de båda norrländska vattendomstolarna. Detta innebär självfallet avsevärda olägenheter, särskilt med hänsyn till de stora nationalekonomiska intressen som äro beroende av vattenmålens avgörande. Genom den nu föreliggande utredningen får anses klarlagt, att en successiv ökning av arbetsbördan är att vänta vid Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar samt att beträffande övriga vattendomstolar någon varaktig minskning av arbetsbördan icke kan beräknas inträda inom överskådlig tid. Under sådana förhållanden är det, såsom i flera remissyttranden med skärpa framhållits, ytterst angeläget att åtgärder vidtagas för att öka vattendomstolarnas arbetskapacitet.

En av de omständigheter, som menligt inverkat på effektiviteten i vattendomstolarnas arbete, är de tämligen täta personbyten som förekomma på de icke ordinarie domarbefattningarna. Jag delar fördenskull utredningsmannens mening att man i första hand bör giva befattningarna såsom extra vattenrättsdomare och biträdande vattenrättsdomare en förmånligare ställning, varigenom de kunna framstå såsom mera lockande för de yngre hovrättsjuristerna. Härvid bör till en början tillses, att befattningshavarna beredas fastare anställningsformer än de nu gällande. Medan utredningsmannen ansett det vara ur rekryteringssynpunkt fördelaktigare att göra tjänsterna till extra ordinarie, varvid vederbörande skulle bibehållas vid möjligheten att avancera inom den ordinarie domarkarriären, ha vattenöverdomstolen, kammarkollegiet och Sveriges juristförbund förordat att tjänsterna uppföras på ordinarie stat. De skäl som åberopats för ordinariesättning av tjänsterna äro otvivelaktigt starka. Särskilt ur principiella synpunkter kan det te sig riktigast att genomföra en sådan omläggning av tjänsternas karaktär. I realiteten är emellertid detta principkrav icke så framträdande på grund av att de befattningshavare, som förordnas på dessa tjänster, i själva verket ha en tryggad ställning inom hovrättskarriären. Över huvud

taget har jag icke av vad som anförts gentemot utredningsmannens förslag i denna del blivit övertygad om lämpligheten av att frångå detta. Det synes mig med hänsyn härtill lämpligast att tjänsterna, åtminstone till en början, uppföras såsom extra ordinarie. Jag tillstyrker, att den nuvarande extra vattenrättsdomaren placeras i Cs 14 samt att de två tjänsterna såsom biträdande vattenrättsdomare vid Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar, med hänsyn till vad utredningen givit vid handen rörande dessa båda domstolar, utbytas mot tjänster såsom vattenrättsdomare i Cs 14. Övriga biträdande vattenrättsdomare torde böra placeras i Ce 37 och därjämte tillerkännas avlöningsförstärkning med 1 008 kronor för år, varigenom de komma i samma läge som vattenrättsingenjörer. Till vattenrättsdomare i Cs 14 skall icke utgå avlöningsförstärkning.

Utredningsmannen har vidare föreslagit inrättande av tre nya vattenrättsingenjörstjänster. Tvivel kan icke råda därom att, såvitt avser dylika tjänster, stadigvarande behov föreligger vid Norrbygdens vattendomstol av tillhoppa två byggnadstekniska och tre agrikulturtekniska ingenjörer samt vid Mellanbygdens vattendomstol av två byggnadstekniska och två agrikulturtekniska ingenjörer. Då någon minskning icke är möjlig av antalet vid övriga vattendomstolar tjänstgörande ingenjörer, finner jag mig sålunda i enlighet med utredningsmannens förslag böra förorda, att de norrländska vattendomstolorna beredas möjlighet till sådan sammansättning av den tekniskt utbildade personalen som nyss nämnts; detta innebär en förstärkning av ingenjörskrafterna vid Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar med en agrikulturteknisk resp. en byggnadsteknisk vattenrättsingenjör. Befattningarna böra tills vidare vara extra ordinarie. För inrättande av ytterligare en föreslagen ingenjörstjänst, i främsta rummet avsedd för Österbygdens vattendomstol, anser jag däremot tillräckliga skäl icke för närvarande föreligga.

Ej heller kan jag för närvarande tillstyrka det av vattenöverdomstolen framförda förslaget att förstärka den juridiskt utbildade personalen vid Mellanbygdens vattendomstol med en biträdande vattenrättssekreterare. För att bereda möjlighet för Kungl. Maj:t att efter särskild prövning tillgodose sådant under nästa budgetår uppkommande tillfälligt behov av särskild vattenrättsdomare eller för ordinarie vattenrättsdomare partiellt förordnad vikarie, som av vattenöverdomstolen ifrågasatts, bör emellertid bemyndigande utverkas för Kungl. Maj:t att efter prövning i varje särskilt fall medgiva det överskridande av icke-ordinarieposten som kan föranledas härav.

Vattenöverdomstolens förslag om utökning av den icke rättsbildade personalen finner jag skäl biträda såtillvida att jag förordar att medel beräknas för ett biträde i reglerad befordringsgång vid envar av Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar.

Frågan om vattenrättsamanuensernas arbetsförhållanden och löneställning ligger alltjämt under utredning hos 1949 års tjänsteförteckningskommitté, varför förslag i ämnet icke hinner föreläggas årets riksdag. Innan slutlig ställning togs till denna fråga, synes mig för övrigt lämpligt att vid

Mellanbygdens vattendomstol, där amanuens tjänsten hålles obesatt, försök anställas i syfte att utröna i vad mån de på amanuenser nu ankommande göromålen kunna fullgöras med anlåtande av lägre kvalificerad personal.

Med anledning av riksdagens beslut angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. (skr. 45/1952; prop. 14) böra vidare medel beräknas för 5 kansliskrivare i Ca 15 i stället för 2 kontorister i Ca 13 och 3 kanslibiträden i Ca 11 samt för 1 kanslibitråde i Ca 11 i stället för 1 kontorsbiträde i Ca 8.

I enlighet med det anförda skulle anslaget höjas med 6 588 kronor för utbyte av två tjänster som biträdande vattenrättsdomare mot två vattenrättsdomartjänster i Cs 14, med 3 024 kronor för avlöningsförstärkning till tre biträdande vattenrättsdomare, med 49 776 kronor för två vattenrättsingenjörer, med 11 760 kronor för två biträden i reglerad befordringsgång samt med 6 576 kronor för löne reglering för biträdespersonal. De automatiska utgiftsökningarna under anslaget beräknas till 206 800 kronor. Anslaget skulle alltså höjas med (6 588 + 3 024 + 49 776 + 11 760 + 6 576 + 206 800) 284 524 kronor eller i runt tal 284 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 394 900 (+ 42 800) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 30 000 kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 464 500 (+ 71 100) kronor;
rörligt tillägg 255 000 (+ 170 700) kronor.

Anslaget uppföres alltså med 1 144 400 (+ 284 600) kronor.

I vattendomstolarnas personalförteckning böra uppföras 3 vattenrättsdomare i Cs 14 och 3 biträdande vattenrättsdomare i Ce 37, varjämte antalet vattenrättsingenjörer i Ce 37 bör ökas från 2 till 4. Vidare böra i förteckningen uppföras 5 kansliskrivare i Ca 15 samtidigt som 2 kontorister i Ca 13, 2 kanslibiträden i Ca 11 och 1 kontorsbiträde i Ca 8 böra avföras ur densamma.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angivna ändringar i vattendomstolarnas personalförteckning;

b) fastställa följande avlöningsstat för vattendomstolarna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	394 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	464 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	255 000

Summa kronor 1 144 400;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att — för att möjliggöra *dels* att extra biträdande vattenrättsdomare efter tjänstens besättande med ny extra ordinarie innehavare må kunna tillfälligt bibehållas i tjänstgöring, *dels ock* att tillfälligt partiellt förordnande av vikarie för vattenrättsdomaren i Mellanbygdens vattendomstol må kunna meddelas — för budgetåret 1952/53 medgiva det överskridande av den i avlöningsstaten för vattendomstolarna upptagna anslagsposten till icke-ordinarie personal, som kan föranledas härav;

d) till *Vattendomstolarna: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 144 400 kronor.

[2] 15. Vattendomstolarna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	125 000	144 200
1951/52 (statsliggaren s. 129).....	142 800	
1952/53 förslag	190 000	

Enligt gällande omkostnadsstat för vattendomstolarna ha anvisats 1 500 kronor till sjukvård m. m. (2 500), 84 000 kronor till reseersättningar (92 900), 1 800 kronor till bränsle, lyse och vatten (2 100) och 55 500 kronor till övriga expenser, varav 7 200 kronor utgöra ett för nyanskaffning av inventarier beräknat engångsbelopp (46 600).¹

Tidigare har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisats ett reservationsanslag å 20 000 kronor till Inventarier m. m. för Västerbygdens vattendomstol.

Vattenöverdomstolen (skr. 27/8 1951, 11/2 1952) hemställer, att anslaget höjes med 55 700 kronor.

	Ökning
1. Reseersättningar	32 000
2. Bränsle, lyse och vatten	3 000
3. Övriga expenser	20 700

1. Med hänsyn till höjda traktamentsersättningar och ökade kostnader för färdmedel samt därtill att två under föregående budgetår vakanta vattenrättsingenjörstjänster förväntas bli återbesatta, bör anslagsposten höjas med 26 000 kronor. Vid genomförande av den av vattenöverdomstolen förordade förstärkningen av vattendomstolarnas juridiskt och tekniskt utbildade arbetskraft (jfr s. 10) kräves en ytterligare höjning av posten med 6 000 kronor.

2. På grund av Västerbygdens vattendomstols inflyttning i nya lokaler bör posten höjas med 3 000 kronor.

3. Det för Västerbygdens vattendomstol å tilläggsstat anvisade anslaget

¹ Siffrorna inom parentes ange utgifter under budgetåret 1950/51.

² *Bihang till riksdagens protokoll 1952. 1 samt. Nr 126.*

för inventarier har bl. a. på grund av inträffade prisstegringar visat sig otillräckligt. Ytterligare erfordras sålunda minst 4 000 kronor till viss möbelutrustning m. m. Nyanskaffning av möbler och kontorsinventarier erfordras även vid Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar, därest den för respektive domstolar föreslagna personalförstärkningen genomföres. Kostnaderna härför beräknas av vattenöverdomstolen till 2 500 kronor respektive 3 400 kronor. Föreslagen personalförstärkning medför vidare ökat behov av skrivmateriel, papper, telefon m. m., varför ytterligare minst 4 000 kronor krävas. Slutligen betinga ökade kostnader för städning samt prisstegringar en uppräknning av anslagsposten med 14 000 kronor. Då från posten skall avdragas det för innevarande budgetår för engångskostnader avsedda beloppet, 7 200 kronor, begäres höjning av posten endast med 20 700 kronor.

Departementschefen.

Medelsanvisningen till sjukvård m. m. torde böra höjas med 1 000 kronor. Beträffande posten till reseersättningar förordar jag en till 27 000 kronor begränsad höjning. Till bränsle, lyse och vatten böra beräknas ytterligare 3 000 kronor. Vad slutligen angår delposten till övriga expenser föreslår jag att för löpande utgifter anvisas ytterligare 14 700 kronor. För engångskostnader avseende inventarieanskaffning m. m. för Norrbygdens, Mellanbygdens och Västerbygdens vattendomstolar bör härjämte beräknas ett belopp av 8 700 kronor. Genom frändragning av det för innevarande budgetår för engångskostnader avsedda beloppet, 7 200 kronor, begränsas höjningen av denna delpost till 16 200 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(142\ 800 + 1\ 000 + 27\ 000 + 3\ 000 + 14\ 700 + 8\ 700 - 7\ 200)$ 190 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Vattendomstolarna: Omkostnader för budgetåret 1952/53* anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Georg Dahlin.